รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรียนรู้ทักษะสื่อสาร พิจารณ์งานเขียน

เรื่อง ศิลาจารึก (๑)

ครูผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์

นักเรียนคิดว่า ภาพนี้เล่าเรื่องอะไรได้บ้าง

?

พระบรมราชานุสาวรีย์ พ่อขุนรามคำแหง มหาราช

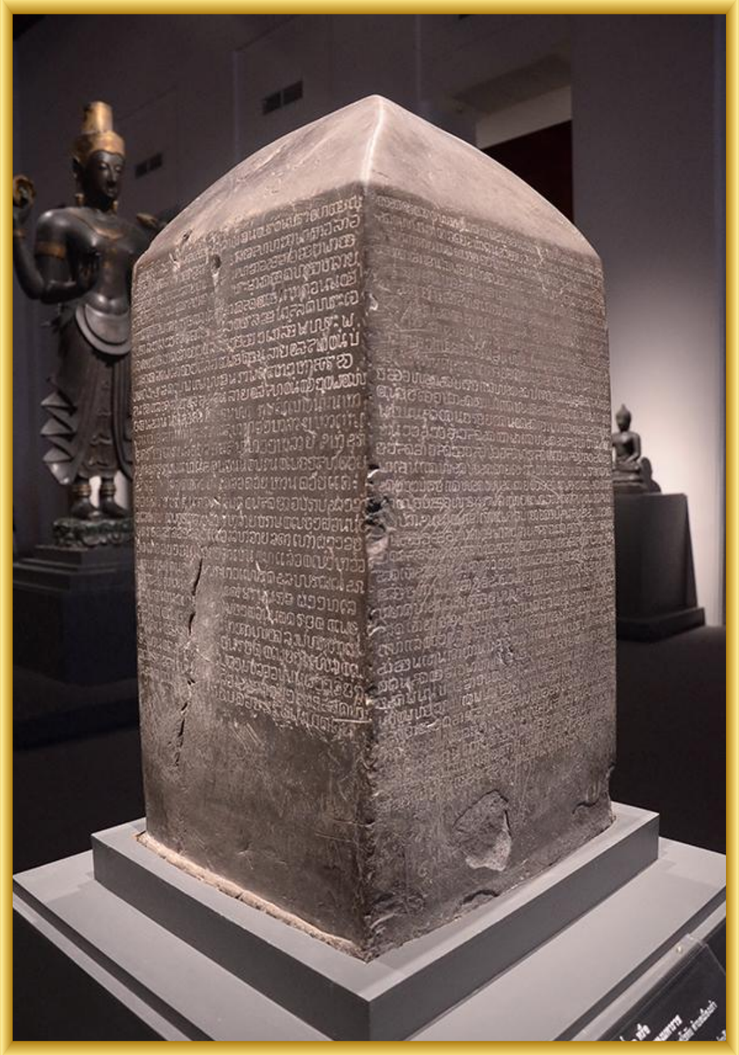

นักเรียนคิดว่า ภาพนี้เล่าเรื่องอะไรได้บ้าง

ศิลาจารึกหลักที่ ๑

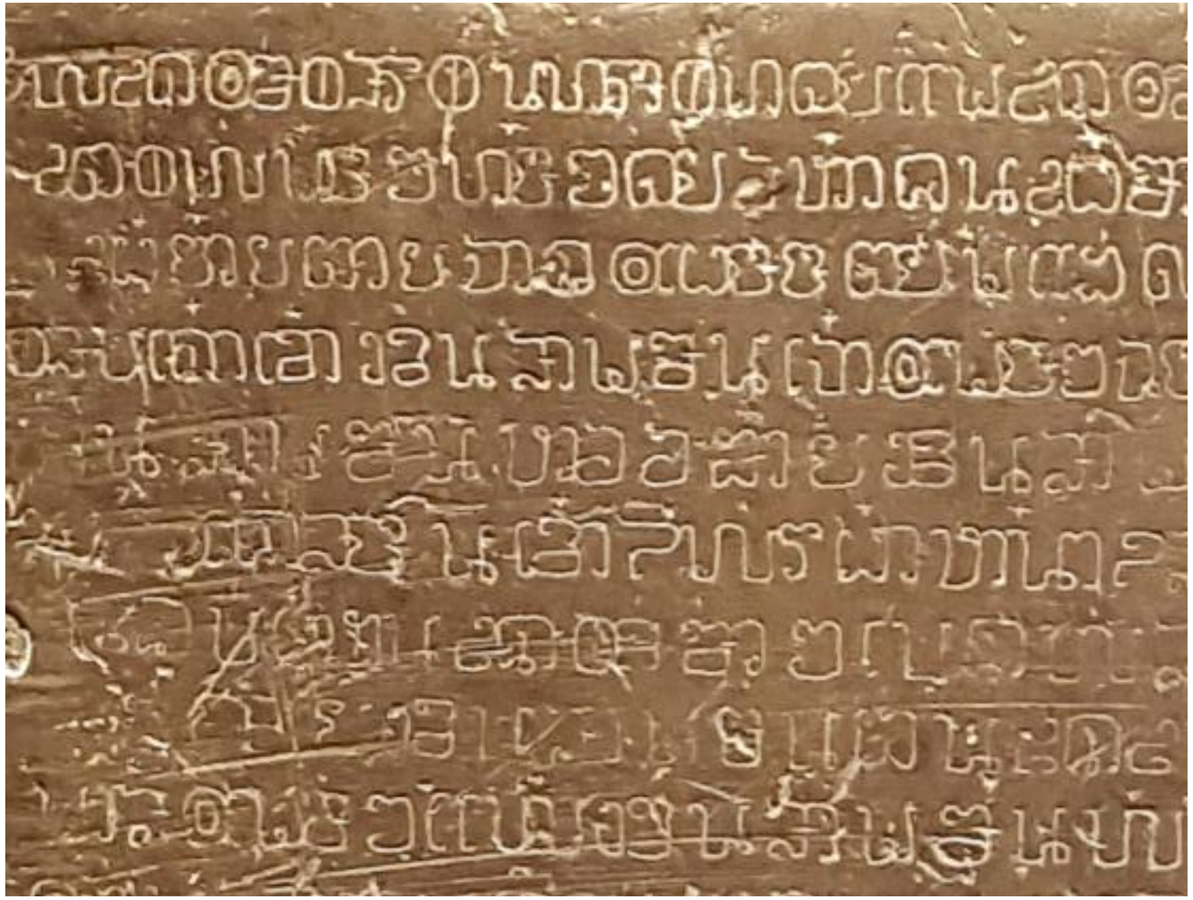

นักเรียนคิดว่า ภาพนี้เล่าเรื่องอะไรได้บ้าง

?

ลายสือไทย

นักเรียนรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับ ๓ ภาพนี้

ให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ถ้าเราฟังเสียงของหินก้อนนี้ได้
ก้อนหินก้อนนี้จะบอกอะไรกับเรา

“ศิลาจารึกหลักที่ ๑” นี้ไม่ใช่แค่หินเก่า ๆ แต่เป็นขุมทรัพย์ทางประวัติศาสตร์ที่บอกเล่าความรุ่งเรืองของกรุงสุโขทัย และเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงว่าคนไทยมีอักษรใช้มาอย่างยาวนาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความเป็นมา ประวัติผู้แต่ง และลักษณะคำประพันธ์ของศิลาจารึกหลักที่ ๑ ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

๒. เขียนสรุปความเป็นมา ประวัติผู้แต่ง และลักษณะคำประพันธ์ได้ถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๓. ภาคภูมิใจในมรดกทางภูมิปัญญาไทย และตระหนักถึงคุณค่าของศิลาจารึกหลักที่ ๑

มารู้จักกับ
ศีลาจารึกหลักที่ ๑

กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๕-๖ คน (เรียกว่ากลุ่มบ้าน) และตั้งชื่อกลุ่ม

๒. กลุ่มบ้านแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มย่อยรับผิดชอบศึกษาความรู้ ดังนี้

- เรื่องที่ ๑ ความเป็นมา
- เรื่องที่ ๒ ประวัติผู้แต่ง
- เรื่องที่ ๓ ลักษณะคำประพันธ์

กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์

๓. กลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มที่ได้ศึกษาแต่ละหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย ให้ไปรวมกลุ่มกัน เรียกว่า “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ”

๔. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญศึกษาใบความรู้ที่ได้รับให้เข้าใจ จนมั่นใจว่าจะสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับสมาชิกกลุ่มบ้านได้

กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์

๕. สมาชิกทุกคนกลับเข้ากลุ่มบ้าน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้หัวข้อที่ได้รับมอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มบ้านฟังจนเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับครู

อภิปรายความรู้

คำว่า **“จารึก”** หมายถึงอะไร

และทำไมต้องจารึกบนหิน

“จารึก” หมายถึง

เขียนหรือจารให้เป็นรอยลึก

เป็นตัวอักษรหรือภาพ บนแผ่นศิลา

โลหะหรือดิน

“ศิลา” หมายถึง

แผ่นหิน

“ศิลาจารึก” หมายถึง

แผ่นหินที่เขียน หรือจารตัวอักษร
เส้น หรือภาพ เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ
เป็นสื่อแทนการบอกเล่า

ความเป็นมาของ

ศิลาจารึกหลักที่ ๑

ใครคือผู้ค้นพบ
"ศิลาจารึกหลักที่ ๑"

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

(รัชกาลที่ ๔)

ความเป็นมาของศิลาจารึกหลักที่ ๑

เมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๖ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะทรงผนวชแต่ยังมิได้เสด็จขึ้นครองราชย์ ได้เสด็จไปธุดงค์ทางหัวเมืองฝ่ายเหนือถึงเมืองสุโขทัย ทรงพบหลักศิลาจารึกและพระแท่นมนังคศิลาบาตรที่ปราสาทเก่าเมืองสุโขทัย

ความเป็นมาของศิลาจารึกหลักที่ ๑

มีถ้อยคำจารึก ๔ ด้าน ตัวอักษรที่จารึกเป็นอักษรโบราณ ซึ่งเรียกกันต่อมาว่าอักษรพ่อขุนรามคำแหง เพราะเชื่อว่าพ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ เพื่อให้มีความแตกต่างจากอักษรขอมที่ใช้ในเมืองสุโขทัยมาแต่ก่อน

ลักษณะของศิลาจารึก

- ทรงสี่เหลี่ยมยอดแหลมปลายมน

ปรากฏข้อความจารึกทั้ง ๔ ด้าน

- สูง ๑ เมตร ๑๑ เซนติเมตร

- ด้านที่ ๑ และด้านที่ ๒

มีจารึกด้านละ ๓๕ บรรทัด

- ด้านที่ ๓ และด้านที่ ๔

มีจารึกด้านละ ๒๗ บรรทัด

ประวัติผู้จารึก

ศิลาจารึกหลักที่ ๑

ใครคือผู้จารึก
"ศิลาจารึกหลักที่ ๑"

พ่อขุนรามคำแหง
มหาราช

พ่อขุนรามคำแหง มหาราช

๑. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ ๓ แห่งกรุงสุโขทัย

๒. เป็นพระราชโอรสของ **พ่อขุนศรีอินทราทิตย์** และ **พระนางสิขรมหาเทวี**

๓. ประสูติเมื่อ **พ.ศ. ๑๗๘๑** พระนามเดิมคือ **“พญาราม”**

พ่อขุนรามคำแหง มหาราช

๔. เมื่อทรงพระเยาว์ มีความกล้าหาญและร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับพระราชบิดา

๕. ได้รับสมญานามว่า **“พ่อขุนรามคำแหง”** หมายถึง **“พระราชาผู้กล้าหาญดุจหินผา”**

๖. เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อ **พ.ศ. ๑๘๒๒** ขณะมีพระชนมายุเพียง **๑๙ พรรษา**

พ่อขุนรามคำแหง มหาราช

๗. ในรัชสมัยของพระองค์ อาณาจักรสุโขทัยรุ่งเรืองทั้งด้าน

- การเมืองและการปกครอง
- เศรษฐกิจ
- ศิลปวัฒนธรรม

๘. พระองค์ทรงดูแลประชาชนเสมือนบิดาปกครองบุตร ทำให้บ้านเมืองสงบสุข

พ่อขุนรามคำแหง มหาราช

๙. พระราชกรณียกิจที่สำคัญที่สุดคือ การประดิษฐ์อักษรไทย ในปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ซึ่งเป็นรากฐานของภาษาและวัฒนธรรมไทยจนถึงปัจจุบัน

๑๐. หลักฐานสำคัญที่ยืนยันผลงานของพระองค์คือ **“ศิลาจารึกหลักที่ ๑”** หรือ **“จารึกพ่อขุนราม”** ที่บันทึกเรื่องราวความรุ่งเรืองของสุโขทัย

พ่อขุนรามคำแหง มหาราช

๑๑. พ่อขุนรามคำแหงมหาราชเสด็จสวรรคตเมื่อ พ.ศ. ๑๘๔๑ สิริพระชนมายุ ๖๐ พรรษา

๑๒. พระองค์ได้รับการยกย่องว่าเป็น **“พระมหากษัตริย์นักสร้าง”** ผู้ยิ่งใหญ่แห่งกรุงสุโขทัย

ลักษณะคำประพันธ์

ลักษณะคำประพันธ์

ศิลาจารึกหลักที่ ๑ มีลักษณะคำประพันธ์เป็นร้อยแก้ว มีสัมผัสเป็นบางตอน ใช้คำไทยแท้และคำภาษาถิ่นเหนือเป็นส่วนมาก มีคำเขมร บาลีสันสกฤตปนบ้างเล็กน้อย แต่งเป็นประโยคสั้น ๆ ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน บางตอนมีเสียงสัมผัสไพเราะ มีการซ้ำคำเน้นย้ำเพื่อเพิ่มน้ำหนักของคำให้กระชับ หนักแน่น และช่วยให้ใจความกระจ่างยิ่งขึ้น

ใบงานที่ ๓

เรื่อง ที่มาและความสำคัญ ของศิลาจารึกหลักที่ ๑

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ที่มาและความสำคัญศิลาจารึกหลักที่ ๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรียนรู้ทักษะสื่อสาร พิจารณ์งานเขียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลาจารึกหลักที่ ๑ (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ศิลาจารึกหลักที่ ๑

ความเป็นมา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้แต่ง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลักษณะคำประพันธ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปบทเรียน

ศีลาจารึก (๑)

จากบทเรียนวันนี้

ให้นักเรียนเปรียบเทียบความแตกต่างของอักษรในสมัยพ่อขุนรามคำแหงกับปัจจุบัน หรือแสดงความคิดเห็นว่าตัวอักษรใดในสมัยพ่อขุน ถ้ามาใช้ในปัจจุบันแล้วอาจเกิดปัญหา

บทเรียนครั้งต่อไป

ศิลาจารึก (๒)

สามารถดาวน์โหลดได้ที่

www.dltv.ac.th

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง คำอ่านศิลาจารึกหลักที่ ๑

๒. กระดาษโพสต์อิท

๓. กระดาษ proof ปากกาสีน้ำ สีไม้

๔. ใบงานที่ ๔ เรื่อง รู้คำศัพท์ศิลาจารึกหลักที่ ๑

สามารถดาวน์โหลดได้ที่

www.dltv.ac.th